18e Jaar. No. 49. 's HERTOGENBOSCH. Zaturdag 25 April 1846.

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS.
Voor de Stad: f 12.
Franco per post: f 14.
(*Verschijnende driemalen in de week:* Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 *cents de regel.*
behalve 35 cents zegel.

Met genoegen kunnen wij voorshands aankondigen, dat het plan, om aan [illegible] Noordelijk van dat bisdom te lieden, waartoe het beroep in ons No. 46 voorkomende, strekt, zooveel belangstelling heeft gevonden, dat het vrijwillig vormen eener Commissie van personen, die alter aanting en vertrouwen verdienen, om de gelden te administreren enz. bereids eene zekerheid is. — Wij hopen spoedig in staat te zullen zijn, daaromtrent nadere bijzonderheden te kunnen mededeelen.

's Hertogenbosch, 24 April:

Wij hebben gisteren bij buitengewone gelegenheid particuliere tijdingen ontvangen uit Batavia, welker hoofdzakelijken inhoud wij om derzelver belangrijkheid aan onze lezers mededeelen. Zoo daaruit eenerzijds blijken zal hoe waardig de doorluchtige Prelaat zich gedragen heeft, en daardoor de eerbied van Nederlands Catholijken jegens hem nog zal toenemen, zal men ook aan de andere zijde daaruit kunnen afleiden, [illegible] Catholijken in de Oost-Indien [illegible] Gouverneurs-Generaal, over Mgr. Grooff en over de door ZHw. geschorste priesters denken.

Gij zult ons beklagen, zoo schrijft de correspondent onzer [illegible], wanneer gij dan vernemen zult, hoe het hier met onze heilige godsdienst gesteld is. De kerken zijn door de gesuspendeerde priesters [illegible] die, die ons verlaten heeft, van Dijk, van wien ik zulks niet dan met leedwezen kan melden, dienst verrigten, trots de bevelen van hunne wettigen Overheid; en wij, getrouwe Catholijken, zijn van godsdienstige hulp, van het bijwonen der H. Geheimen onzer godsdienst verstoken. Zeer weinige volgen de gesuspendeerde priesters in hunne dienstverrigtingen bij, en de meesten moeten ons vergenoegen met te huis in de eenzaamheid, ons met God en het gebed bezig te houden. Hoe veel tranen van droefheid en weemoed daarbij gestort worden zal ik u niet behoeven te melden. Hoeveel vurige smeekingen hemelwaarts gezonden, om spoedig uit dien toestand te worden verlost, en wederom waardige herders in ons midden te zien, zult gij ligt begrijpen en zult gij met en voor ons bidden. Maar wij hebben, Godlank, geduld, en berusten in Gods heiligen wil; en wie zou uit niet, na de laatste woorden gehoord te hebben van den waardigen [illegible], die ons verlaten heeft, Ach! die woorden met zoo veel overtuiging, met zoo veel klem, onder den druk van een onregtvaardig verbanningsbesluit uitgesproken, zijn onuitwischbaar in onze harten gegrift. Het was op zondag den [illegible]

Mgr. verrigtte voor het laatst in zijne woning de H. dienst; voor het laatst! wie weet voor hoe lang! Verbeeld u dus, vriend, met welke gevoelens wij de viering der H. Geheimen bijwoonden; hoe ons hart gestemd was bij de smartende gedachte; wie weet, wanneer wij weder dit geluk zullen hebben! Bij die gelegenheid hoorden wij de laatste woorden uit den mond van den gezagden herder van den Clerus dezer Residentie. Maar, welke woorden, mijne God! U dezelve wedergeven is mij onmogelijk. Hoe krachtvol en met hoeveel overtuiging vermaande Z. Hw. ons tot onderwerping aan Gods wil; tot eerbied voor de wettige landsoverheid, tot vertrouwen in God den Opperbestuurder van al, dat aardsche, tot ingetogenheid is niet bij de menschen, zeide de waardige man, moet gij uwe klagten aanheffen, maar in stilte, voor God nedergeknield, moet gij bidden voor het behoud uwer Kerk en voor redding en bijstand [illegible] [illegible] getrouwe Catholijken, en gezamenlijk te houden [illegible] dienstverrigtingen bij te wonen. Wij allen waren van gevoelen aandoening overstelpt. De gemeente hoodt Z. Hw. bij die gelegenheid een adres aan van deelneming en dankbaarheid, hetwelk met zigtbare ontroering door Z. Hw. werd aangenomen! Ik heb niets, ik heer niets, mijne geliefden, zei de heilige man, terwijl tranen over zijne eerbiedwaardige wangen rolden, dan mijn hart vol liefde, en dit geef ik u. Hij schonk het ons met zijnen zegen, dien wij met gevoelens ontvingen, waarvan ik u geene beschrijving geven kan, doch die voorzeker rijke vruchten moeten dragen.

De dag van den 2 februarij was de bittere dag des afscheids. Doch, als de maat der beproeving nog niet vol was, als of wij allen een nieuw bewijs moesten ontvangen, dat wij Gods kinderen zijn (immers, God bestraft de zijnen) moesten wij den bitteren kelk des afscheids tweemaal drinken. Mgr. Grooff en de zijnen werden door het ongunstig weder verhinderd [illegible] te vertrekken; hij keerde dus terug en den volgenden dag, den 3, werd hij opnieuw van onze zijde losgescheurd. Wie denkt gij was in al die droefheid, de sterkste, de meest gelatene, de kalmste? Het was Mgr. Grooff. Hij was het die de hem vergezellende vrienden opheurde en zoomaals vermaande. Het schip [illegible] waarmede de eerw. mannen vertrokken zijn, werd door een stoomschip de straat Sunda uitgesleept en toen dit laatste naar Batavia zou terugkeeren, vertoonden zij zich nogmaals op het dek van het schip om de vrienden, die hen vergezeld hadden, nogmaals een hartelijk afscheid toe te roepen. Met dit stoomschip heeft hij ook ons nog een hartelijk afscheid toegezonden, dat ons nog diep getroffen heeft. De Voorzienigheid wake over hem, God helpe zijnde [illegible] voorname en voor de uitgeoefende geloofs

---

ZWITSERLAND.

Uit Freiburg vernemen wij dat de uitkomst der laatste verkiezingen voor den Grooten Raad meerendeels ten gunste der behoudende partij zijn afgeloopen. De nieuwe bisschop van Lausanne en Genève had het aan zijne katholijke onderhoorigen als een gewetenspligt voorgehouden, om aan die verkiezingen deel te nemen en hij is gehoorzaamd geworden.

ENGELAND.

De heer O'Connell heeft gebruikt gemaakt van de paaschvacantie om te Dublin een kortstondig verblijf te houden. De inwoners dier hoofdstad hebben hem hunne dankbaarheid willen uitdrukken voor de wijze waarop hij hun lijden en hunne beoorden aan het Engelsch parlement heeft voorgesteld en voor de pogingen, door welke het hem gelukt is, de eerste lezing van de *coërcion-bill* te doen verdagen. De zitting van het repeal-genootschap, waarbij O'Connell tegenwoordig was, leverde een buitengemeen schitterend tooneel op. De leden van de club van 82 [illegible] dezelve bij in uniform; men zag er een groot getal stedelijke raden met de kenteekenen hunner waardigheid bekleed. De leden van het Parlement bevonden zich op de estrade. De lord mayor zelf zat de vergadering voor.

O'Connell sprak met smart over het gebrek aan doorzigt van het gouvernement, of liever over dat zelfs kwaden wil tegenover de ijsselijke ramp, waarmede Ierland getroffen is. Sedert het einde van october laatstleden, weet het engelsch ministerie, met de uiterste nauwkeurigheid, waaraan het zich houden kan over de verwoestingen, door de aardappelenziekte [illegible] Door O'Connell bij den aanvang der zitting geinterpelleerd, heeft sir James Graham geantwoord dat in alles voorzien was, en Ierland gerust kon zijn. En evenwel, ondanks die verzekeringen, welke eenige hoop hadden doen ontstaan, zien wij thans de bevolking uitgehongerd en gedwongen, waar zij het vinden, voedsel weg te nemen, willen zij niet van honger omkomen. De Iersche dagbladen melden ons dat het geschut [illegible] dragonders, die den 13 april nog bij tijds te Clonmel gekomen waren om de met plundering bedreigde molens te redden, den volgenden dag magteloos zijn geweest tegen eenen door den honger aangehitsten opstand. Ziehier wat men onder dagteekening van den 14 uit deze stad schrijft: [illegible] ook ben bijna buiten staat u de gebeurtenissen van dezen verschrikkelijken dag te [illegible] stad is in staat van beleg, terwijl [illegible] de groote straat opgevuld met maarden volk en artillerie. Vijftig burgers hebben [illegible] tegenwoordigheid van constables, den eed afgelegd [illegible] winkels der stad zijn aangevallen en geplunderd geworden. De molens van Tubbercheena hebben insgelijks geleden, door [illegible] met meel weggehaald. De politie is aangevallen [illegible] harer agenten zijn gewijst en mishandeld. De

overheden doen alles wat zij kunnen in deze droevige gebeurtenissen, de militaire en de policie gedragen zich met de meeste menschlievendheid.

Het volk is woedend. De bleeke kleur der ongelukkigen duidt genoegzaam aan, dat zij door den honger voortgesleept worden. De majoor Galloway, die het bevel over het geschut heeft, is de menschlievendste man, dien ik ooit gekend heb. Het gedrag der officieren en soldaten is boven allen lof verheven. Indien het volk niets vindt om zich te voeden, zal het bloed bij stroomen vloeien. En op wien zal dat bloed nederkomen?

Eene groote menigte is tegen den molen van Hughes opgetrokken. De kapitein Osborne heeft die ongelukkigen achtervolgd. Zij zeiden hem dat zij werk of brood verlangden, wijl zij van honger omkomen. De kapitein Osborne heeft hun gezegd dat zij morgen werk en heden brood zouden hebben. Daarop is de menigte zustig uit een gegaan. Zij leggen een bewonderingswaardig geduld aan den dag, te midden van al hun lijden.

O'Connell heeft verklaard dat hij zijne pachters zal beschermen. Niemand zal op mijne goederen honger lijden, zeide hij dat elke grondeigenaar aldus handele, en Ierland zal gered zijn!

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 april. Het Hof der Pairs is gisteren ten één ure vergaderd geweest. Er waren 223 pairs tegenwoordig. Eenige hebben zich om lichaams zwakheid verschoond; de graaf de Montalivet is door het Hof zelven verschoond, omdat hij zich in het rijtuig des Konings bevond, toen Lecomte geschoten heeft, en hij te Fontainebleau reeds door den regter van instructie gehoord was.

In geen vorig proces is het Hof zoo talrijk geweest.

De door het Hof aangewezene commissarissen om den kanselier behulpzaam te wezen zijn de hertog de Decazes, de graaf de Portalis, de heeren Barthe, Franc-Karré, Girod (de l'Ain) en Merilhou.

BELGIE.

BRUSSEL, 23 april. In de zitting der Kamer van de Representanten zijn de politieke discussien over het samenstellen van het cabinet van 30 maart voortgezet. De heeren Rogier, d'Elhoungne, Castiau, en de minister van buitenlandsche zaken hebben achtervolgens het woord gevoerd. De beraadslagingen zullen morgen worden voortgezet.

— Te Hasselt heeft de verkiezing van eenen Vertegenwoordiger plaats gehad tengevolge der benoeming van den heere de Theux tot het ministerie. Van de 295 stemmen heeft de heer de Theux 287 bekomen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH 24 april.

Zijn wij wel onderrigt, dan zal dezelfde Londensche Maatschappij, welke zich met de geldelijke belangen van den Zeeuwsch-Duitschen Spoorweg heeft belast, zich ook die van den Nijmeegschen aantrekken. Daartoe zoude binnen weinige dagen alhier eene commissie dier Maatschappij bijeenkomen, zoodat Nijmegen de hoop mag koesteren ook hare zaak tot een gewenscht einde te zien brengen. — Dit berigt doet ons te meer genoegen, om dat de Nijmeegsche weg aan onzen Spoorweg eenen gewigtigen tak zal aanbrengen.

— Aan een dagblad wordt medegedeeld, dat het gedeelte van den Hollandschen ijzeren spoorweg van 's Gravenhage tot Rotterdam, op den 6 december aanstaande door Z. M. den Koning zoude geopend worden, dat dat het februarij daaraan volgende de dienst daarop publiek zoude worden opengesteld.

Wij noemden het eerste gedeelte van dit berigt voor onwaarschijnlijk, en het tweede in verband met het eerste gebragt, zelfs eenigzins ongrijnd. (*Ned. Stoomp.*)

— Wegens het bezoek des Konings te Amsterdam, bevat de Courant dier stad, onder dagteekening van heden, het volgende:

Zoo als wij het genoegen mogen hebben onze lezers bij ons vorig nommer aan te kondigen, is Z. M. de Koning werkelijk nog gisteren avond uit de residentie in deze hoofdstad aangekomen, ten einde heden de eenmaal bepaalde audiencie aan de militairen, civiele autoriteiten en commissien uit vereenigde Gemeente audientie te verleenen, welke morgenzeven talrijk bezocht geweest.

Heden middag is er diner van 20 couverts op het paleis.

Dezen avond keert Z. M. naar 's Gravenhage terug doch, zoo men met genoegen verneemt, met het blijvend voornemen om aanstaanden maandag met H. M. de Koningin, beneven HH. KK. HH. den Prins en de Prinses van Oranje en de prinsen Alexander en Hendrik, terug te komen, en alsdan eene week te verblijven.

GRAVE 20 april. Ter vervulling der bestaande vacature van Schoolopziener alhier, zijn door de Provinciale commissie van onderwijs als candidaten voorgedragen:

1° de heer Boerkamp, Doctor in de letteren en Rector der Latijnsche school te Grave.

2° Mr. van Hengst, burgemeester en advocaat te Boxmeer.

ERP, 18 april. Heden is door de activiteit van den ijverigen brigadier kommandant der brigade koninklijke Maréchaussée alhier, Sjoerd Langenraap, aangehouden en in verzekerde bewaring gesteld, zekere Adriaan van den Biggelaar, als verdacht van in den namiddag van gisteren de woning van Martinus Suits te hebben in braud gestoken. Zoo men vernomen, moet de gearresteerde zijne misdaad onmiddellijk aan genoemde brigade-kommandant hebben beleden, en is hij dienstvolgens ter beschikking van den officier van justitie te 's Hertogenbosch gesteld.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag 23 april.

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich heden morgen bezig gehouden met het onderzoeken van de ontwerpen van wet betrekkelijk de pensioenen, ten aanzien van den weg van Maastricht naar de Geldersche grenzen en nopens de uit te voeren werken aan de Dedemsvaart.

In de zitting is ingekomen een ontwerp van wet tot wijziging van art. 26 der wet van 12 maart 1818 op de uitoefening der groote visscherij. Verzending naar de afdeelingen. Bij de Kamer zijn ingekomen onderscheidene petitien. Het algemeen verslag nopens het voorstel van den heer van Rosenthal tot herziening der grondwet, gereed zijnde, wordt de discussie daarover bepaald op aanstaanden maandag. Nadat rapport is uitgebragt op eenige ingekomen verzoekschriften, wordt door den heer voorzitter besloten, dat de Kamer zal overgaan in comité generaal, en zulks op voorstel van den heer van Dam van Isselt.

LATERE BERIGTEN.

Uit Rome wordt aan het parijsch dagblad *le Siècle* geschreven dat de abdis Mieczyslawska onlangs door een aantal Russen bezocht en ondervraagd is, die allen overtuigd zijn gebleven van de waarheid der verhalen dier religieuze, welke nog de sporen draagt der mishandelingen, welke zij te verduren heeft gehad.

Het schijnt dat te Athene een opstand beraamd was, ten doel hebbende de republiek uitteroepen en die zou uitbarsten op den verjaardag der eerste beweging voor de onafhankelijkheid (den 6 april, of 25 maart naar den griekschen Kalender). Het gouvernement was hiervan onderrigt, doch zonder bewijzen kon het niet handelen. Het heeft dus vermeend de plannen niet beter te kunnen verijdelen dan door het feest op heden op de markplein te Athene, bij het graf van Kavaiskaki, een der slagtoffers van den strijd voor de vrijheid, te doen vieren. Alles is goed afgeloopen. De koning, de koningin en al de ministers waren daarbij tegenwoordig en het volk ontving ze met den kreet van Leve de Koning!

In twee plaatsen der graafschappen van Waterford en Limerick in Ierland hebben ook onlusten, door den hongersnood veroorzaakt plaats gehad. Te Kilsheelan zijn cohorten met levensbehoeften, die van Waterford kwamen, door eene bende mannen, vrouwen en kinderen geplunderd. De policie en de militairen zagt kwamen tusschen beide. Een gedeelte van den buit werd weder aan de plunderaars ontnomen en 18 hunner in hechtenis genomen. Te Fethard zijn magazijnen van meel aangevallen en gedeeltelijk geplunderd. De vermaningen van den pastoor der gemeente hebben aldaar groote rumoeren voorgekomen. In een groot getal plaatsen worden alle vervoeren van graanen mondbehoeften onder militair geleide gedaan.

De belgische Kamer der Representanten zet steeds hare politeke beraadslagingen voort over de ministerieele crisis welke het tegenwoordig cabinet heeft voortgebragt.

De hollandsche marechaussée, die eenen deserteur achtervolgde, heeft, eenige dagen geleden, het belgisch grondgebied geschonden in de omstreken van Hoogstraten. Zij heeft zelfs in een dorp aan de grenzen eene huiszoeking gedaan.

Van deze schending van grondgebied is aan het gouvernement kennis gegeven.

Ingezonden Stukken.

..... 20 april 1846.

Aan den heer Redacteur.

In den *Noord-Brabander* van den 7 dezer maand, hebt gij eenen brief medegedeeld, welke geschreven is ter gelegenheid van de benoeming van den heer P. C. J. van Galen tot notaris te Geldrop, arrondissement Eindhoven, in de provincie Noord-Braband, en daarbij de onevenredigheid aangetoond die er tusschen de Roomsch Catholijken en Protestanten plaats heeft, in de bevoorregting van laatstgemelden tot de regterlijke betrekkingen.

Wel is waar dat de mannen, door wien invloed de benoemingen gedaan worden, (en zoo als men mag vertrouwen, tevens de goede trouw van den Koning verrassen); aan de klagten en remonstratien, die ten deze gedaan worden, zich weinig storen en elke gedane benoeming als *een fait accompli* beschouwen, maar de openlijke herhaling daarvan, zal toch eindelijk tens ingang vinden. Dat men de jaren van 1815 tot 1830 herdenke, wanneer men zich onledig hield, de zuidelijke provincien door noordelijke en Hollandsche ambtenaren te overheerschen, en daardoor eindelijk de genegenheid en trouw der ingezetenen van het gouvernement verwijderd heeft, terwijl deze herhaling tevens kan strekken tot wederlegging van de vuilaardige lasteringen van den zoogenaamden *Evangelische Kerkbode*, volgens welken het voor de protestanten, die op alzijdige vervolgd worden, het in deze provincie niet meer te houden zoude wezen.

Doordien in de opgaven der notarissen, hier bovenvermeld, een gering abuis is ingeslopen, vermeen ik het niet ondienstig dit te herstellen, door het getal op te geven, van de leden der kerkgenootschappen in de gemeenten waarin de standplaatsen der Notarissen zijn aangewezen.

De opgave der bevolking is gevolgd, zoo als dezelve zich op den 1 januarij 1846 bevond.

De namen der Roomsch-Catholijken zijn door de letters R. C. en die van de Protestanten door P. aangeduid.

In het Eerste Kanton.

			Bevolking: Roomsch-Catholijken	Protestanten.
Eindhoven	J. F. v. der Heijden.	R. C.	2900	65.
	W. Heijmans.	R. C.		
Bergeyk	J. van Galen.	P.	1698	317.
Eersel	W. de Bie.	P.	1362	1.
Veldhoven	H. de Wit.	R. C.	1143	8.
Son en Breugel	S. van Hoven.	R.	1647	5.
Waalre	J. F. de Vries.	P.	778	4.

Tot dit Kanton behooren nog 14 gemeenten, met 14264 Roomsch Catholijke ingezetenen en 229 Protestanten.

In het Tweede Kanton.

Asten	F. A. Rovers.	P.	2817	65.
Budel	G. de Bie.	P.	2047	73.
Leende				2.
Deurne	G. van Rijk.	P.	3315	39.
Sonderen	W. A. van Riet.	P.	2789	35.

en alzoo geen enkel Roomsch-Catholijk Notaris.

Tot dit Kanton behooren nog 6 gemeenten, met eene bevolking van 5323 Roomsch-Catholijken en 104 Protestanten.

In het Derde Kanton.

Helmond	A. F. van Bochols	R. C.	4424	119.
Gelrop	P. C. J. van Galen.	P.	1716	14.
Tongelre	J. Smits.	R. C.	809	--
Nuenen	J. van Hoven.	P.	2335	44.
Beek en Donk	C. van Kemenade	R. C.	1284	1.
Gemert	A. G. Smits.	R. C.	4405	11.

Tot dit Kanton behooren nog 5 gemeenten met eene bevolking van 5556 Roomsch-Catholijken en 49 Protestanten.

In het Vierde Kanton.

Oirschot	J. de Jong.	P.	3841	126.
Hilvarenbeek	M. Huijsmans	R. C.	2315	56.
Bladel	J. F. Meijer.	P.	1446	73.
Vessem	C. Herdijk.	R. C.	1168	--
Moergestel	D. M. van Kerkhoven.	P.	1148	16.

Tot dit Kanton behooren nog 6 gemeenten met eene bevolking van 7230 Roomsch-Catholijken en 76 protestantsche ingezetenen.

Uit deze opgave is alzoo blijkende dat voor eene bevolking van 78866 Roomsch-Catholijken en slechts 1293 protestanten, 14 protestantsche Notarissen en slechts 9 Roomsch-Catholijken zijn benoemd; zijnde onlangs de Roomsch-Catholijke notaris J. H. Hoogmans, overleden, wiens standplaats te Hoogeloon met eene bevolking van 3311 Roomsch-Catholijken en 2 Protestanten.

Indien er geen protestantsche candidaat-notarissen voorhanden zijn, is het te veronderstellen, dat deze plaats intusschen wel onvervuld zal blijven.

Hierbij zij nog op te merken, dat in dat Arrondissement de districts-commissaris, en in 7 gemeenten de burgemeesters en in 13 van dezelve de secretarissen tot het protestantsch kerkgenootschap behooren.

Ik verzoek UEd. deze mededeeling in uw geacht dagblad op te nemen, het kan tot inlichting strekken daar en waar het behoort.

[illegible] DE REGERING EN HET PROVINCIAAL GEREGTSHOF VAN Utrecht.

Het Utrechtsche Hof heeft de heer *van den Steen* van Wadestein in zake van duel vrijgesproken niettegenstaande van het denkbeeld waar geen wet is dan is ook geene overtreding.

De Hooge Raad heeft deze vrijspraak vernietigd uitgaande van het denkbeeld, dat schoon er geene wet bestaat tegen het duel, zoo behoort dezelve in de gevolgen, welke een duel oplevert gestraft te worden en dienvolgens op het zelve toegepast de wet op moedwillige verwondingen.

De Regering, heeft het beginsel van het Utrechtsche Hof aangenomen, dat van den Hoogen Raad verworpen, en gratie verleend. Zoo zien wij ons de zaak voorstellen; want, de Hooge Raad heeft, ten gevolge der verschillende omstandigheden eene meer buitengewone straf toegepast, waardoor er geene gelegenheid van gratie zoude kunnen zijn, indien de Regering het denkbeeld van [illegible] niet had gedeeld.

Nadere berigten in het *Algemeen Handelsblad*, onder correspondentie, gelezen, dat een ingezonden stuk over de tweegevecht niet behoefde geplaatst te worden, daar men vrij algemeen van oordeel was, dat er eene wet op het duel behoorde te worden gestatueerd. Indien nu de regering (hetgeen echter nog [illegible] bevoegd is) het gevoelen van de redactie van gemeld blad deelt, dan zonde men kunnen vragen, wat aanleiding [illegible] het duel behoorde gesteld te worden? Het schijnt dat de hooge Raad genegen zoude zijn, hier oog om oog en tand om tand te nemen; wij, behoudens beter oordeel, zouden voor een dergelijk barbaarsch zijn, en eene geldboete, naar omstandigheden te betalen door hem, die tot een duel uitgelokte; en wel omdat, daar men het tweegevecht verbiedende, zou moeten aannemen, dat twee personen wegens aangedane beleedigingen hun eigen regter willende zijn, zulks in eenen ordelijken Staat, die naar wetten en niet naar luim of willekeur wordt geregeerd, niet kan toegelaten worden; en indien de leden van zoodanig eenen Staat zich niet willen onderwerpen aan dezelfs algemeen beginsel, deze niet meer waardig zijn als leden erkend en, om regt en orde te handhaven, behooren gebannen te worden.

Wij zeggen ten slotte, dat als men zou stellen dat de zoogenaamde fatsoenlijke stand, en de stand eens krijgsmans, waaruit men, naar het middeleeuwsch denkbeeld, ondersteld het tweegevecht niet te kunnen weren en men dienvolgens niet wel een wet daarop kan staatseren, waarbij het gratie verleenen niet zoude te pas komen, dan zeggen wij, dat men tevens behoort aan te nemen dat er in Nederland bevoorregte kasten zijn, en iedereen niet gelijk is voor de wet. *Sapienti Sat.*

Een orde en vredelievend Nederlander.

den 21 april 1846.

KUNST-BERIGT.

(INGEZONDEN.)

Met eene innerlijke voldoening waren wij dezer dagen, bij herhaling, ooggetuige van den vernuftigen arbeid onzes, — om zijn uitstekend *universeel* talent, — met roem bekenden Stadgenoots, Henri van Kuyck. Het stuk, dat zijne bedrevene hand komt te voltooijen, en voor de *Parochiale Kerk* van Sint Catharina, te *'s Bosch*, bestemd en reeds afgeleverd is, getuigt van 's makers *aesthetisch* gevoel, door eene allezins keurige vervaardiging: het bestaat in eene *massief* gouden Khoor, met 32 edele gesteenten ingezet, die op het *Beeld* der H. Moeder Gods, Maria, bij openbare plegtige vereering zal prijken.

Zóó moog' haar Beeld, bij ons, in 't oog der godsvrucht gloren,
Meer dan haar bloote Naam op 't *koud* historie-blad: (*)
Terwijl ons christen-hart Haar, volgt bij de Englen Koren,
En slechts haar beeldenis naar Trente 's voorschrift schat. (†).

Overigens is het bekend, dat zuiverheid van teekening en eene smaakvolle schoonheid steeds de sprekende hoedanigheden zijn van Van Kuyck's kunstproducten: dan, van deze pronk-Kroon valt nog op te merken, — en hetgeen de aandacht van het kunstminnend oog, vooral verdient, — het uiterlijk aanzien als derzelver wezenlijke gehalte, namelijk, het krachtige en levens fijne drijfwerk (de ware *coups de poinçon*). Men lette, bij het gadeslaan van dit werkstuk, in het bijzonder, op:

a. De sierlijk geplaatste steenen in de kroon, van verschillende kleuren en gloed, eene allerfraaiste en verrukkende werking te weeg brengen.

b. De bladeren, die, volgens het eigenaardige des stijls, gelijkvormig zijn, naar de natuur, aan die der peterselie-plant.

c. Het kunstig *relief* der bladeren, die daarenboven onderling zoo regtstreeks *harmonisch* werken.

d. Het uitschieten der rozen, welke met natuurlijk ontlokene evenaren, en, zoo krachtvol, medegeven, in een *élégant* verband staan.

e. Den band, die, met 16 steenen van afwisselende kleuren, heerlijk schittert.

f. De volledigheid (*le fini*) van dit, bij uitstek, vervaardigd stuk, maakt een verwonderlijk schoon *effect*, door de schakerende glinstering van de Bruinering en het ongebruineerde op den band en krans der bladeren, alsmede door de echt hooge *transparente* fraaiste kleur.

Ziedaar, geachte Heeren, onze oordeelvelling over en eene beschrijving van dit voortreffelijke Meesterstuk, en die geene overdrevene lofspraak behelzen; elke onbevooroordeelde kenner zal 's mans verdienste, als kunstwerker, met ons erkennen en toejuichen, en zich geenszins te leur gesteld zien in de verwachting, welke men van dit prachtige voortbrengsel koestert; ja, men zal gaarne toegeven, dat de gezegende fijnwerker met zijne *buitenlandsche* kunstgenooten vorop kan wedijveren. Moge hij dan ten deze, bij de eervolle tevredenheid en voor hem streelende goedkeuring van den Eerwaarden Pastoor Cousks, — door wiens zorg en belangstellende bemoeijing dit uitmuntend kostbare stuk is tot stand gekomen, — daarbij den verdienden lof van alle weldenkende vereerders van Maria en kunstkenners inoogsten! Dit zij voor hem eene dagelijke aanbeveling bij allen, die prijs stellen op stukken van zijn graveer- en drijfstift; mitsgaders zij het hem eene prikkelende aanmoediging, om zijne reeds begonnen *Zilveren* Christus- en Maria-*Beelden*, enz., door zijn tintelend *genievuur*, eerlang te voltrekken, en welke, door zijne vruchtbare verbeelding en vinding, en zijne sterke bedrevenheid in het loetseren, de teeken- en schilderkunst, bij vele aanwezige sieraden, in de *kerkelijke oudheid*, zullen kunnen opwegen: dit verwachten wij, terwijl wij den *artist*, bij eene bestendige gezondheid, allen volhardenden lust en duurzame vlijt van harte toewenschen!

Een Kunstschattend Katholiek.

(*) *Men leest immers bij de* protestantsche *Dichteresse* Petronella Moens, *van de* H. Maagd Maria *sprekende*, wier Naam praalt als de Zon, in 's werelds volks-historie, met onbewolkten gloed.

(†) *Zie 25 van het* H. Concilie *van* Trente, *over het* aanroepen *der Heiligen.*

Strafzaken behandeld voor het kantongeregt te 's Bosch.

Vonnissen van 23 April 1846.

H. de H., wegens het uitstorten en des nachts laten liggen op de publieke straat, van eene groote partij mest.

In eene geldboete van *f* 6,00 en de kosten, bij onvermogen te vervangen door een dag gevangenzetting.

J. R., wegens het geven van lager onderwijs, zonder daartoe alle de vereischten te bezitten.

In eene geldb. van *f* 50,00 en in de kosten.

N. v. d. D., ter zake van deszelfs paard, gespannen voor eene kar, los en zonder geleidster hebben laten voortrijden op den publieken weg.

In eene geldb. van *f* 3,00 en in de kosten.

L. v. d. D., voerende een paard gespannen voor eene kar, niet te hebben vrijgegeven de helft van den publieken weg, aan een te gemoet rijdend paard en kar.

Tot een gevangenzetting voor den tijd van twee dagen, in eene geldboete van *f* 3,00 en in de kosten.

Advertentien.

*** Een Ongehuwd **GOUDSMIDS-GEZEL**, zijnde een **draad- en cantiewerker**, veel werk begerende, adresseere zich met *franco* brieven aan M. G. WOUTERS Mr. Goud- en Zilversmid te *Guijk bij Grave*.

De DIRECTIE van het *NEDERLANDSCH BEGRAFFENIS-FONDS "Tot nut van 't Algemeen"* een eenige willende maken aan zoodanige ongegronde uitstrooisels, waarvan zij noch de uitvoerders noch de bedoelingen wil nagaan, maakt bij deze openlijk bekend dat het nimmer bij haar is opgekomen, en ook nimmer in haar opkomen zal, om iemand die eenmaal, uithoofde van slecht gedrag, van het Agentschap van genoemd Begrafenisfonds ontzet is, weder op eenige wijze ook aan te stellen.

De Directie verklaart dus, dat het valsch en leugenachtig is, dat de persoon van A. T. DIJKHOFF weder door haar als Agent zou aangesteld zijn.

Rotterdam 23 April 1846.

Namens de Directie
MOORMANS.

De POST VAN **School-Onderwijzer** op het Roomsch Katholijke WEESHUIS binnen *Nijmegen* Vacant zijnde, zoo worden Sollicitanten voor die betrekking, van den 2e of 3e Rang, ongehuwd, de Roomsch-Katholijke Godsdienst belijdende, bij deze uitgenoodigd, om zich, met *vrachtvrije* brieven en daartoe vereischte getuigschriften, te adresseren bij den ondergeteekende *Amanuensis* der beide Weeshuizen te *Nijmegen*, vóór of op den 7e Mei 1846.

W. T. KOPP.

UIT DE HAND TE KOOP,

Eene tot heden in werking geweest zijnde, volledige **GRUTTERIJ**, het **Buitenhuis**, zijnde echter de **Buitmolen** afzonderlijk te KOOP, Adres met *franco* brieven onder letter K. bij den Drukker en Uitgever dezes.

Bij J. *EEKELS* en Comp. te *'s Hertogenbosch* zijn te bekomen

Beste Boveniandsche AARDAPPELEN

vooral goed geschikt voor **POTERS** tegen *f* 4,00 het Ned. Mud.

UIT DE HAND TE HUUR OF TE KOOP,

DE KOORNWINDMOLEN

Te Zeelst bij Eindhoven.

Adres. bij den eigenaar B. DE LAURE te *Meerveldhoven.*

Voor het Rijk.

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN.

Openbare Verpachting

VAN

PEELGROND

ONDER

MILL,

DE ONTVANGER DER DOMEINEN, te *'s Hertogenbosch*, zal, als daartoe gemagtigd, *op Maandag den 4 Mei* 1846, *en volgende dagen*, des voormiddags, ten 10 ure, in de Peel te *Mill*, als naar gewoonte, aan de Zuidzijde te beginnen, ten overstaan van den Notaris *A. A. PERSTRATEN*, te *Mill*, in het openbaar

Verpachten:

Ongeveer 700 Perceelen TURFMOER of *PEELGROND*, *in den Domein* of Prince Peel.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Heer *A. VAN LEEUWEN* Peelmeester te *Cuyk* en bij den Notaris *PERSTRATEN* te *Mill*, almede ten Kantore van den ondergeteekende.

's Hertogenbosch, 9 April 1846.

De Ontvanger der Domeinen voorn.,

H. W. VAN GRASVELD.

A. VERHAGEN, Notaris residerende te *St. Michiels-Gestel*, zal, als daartoe regterlijk benoemd, voor de Kinderen *Mad. VAN OORT-HEUVEL*, in het openbaar opveilen, en Verkoopen,

ONDER ST. MICHIELS-GESTEL,

1e KOOP. Eene HUIZINGE, STAL en SCHEUR, onder een Huis en DAKHUIS en KAASSCHOP, staande en gelegen op de *Pettelaar*, Sectie A, nos. 74, 75, 76 en 77, groot 2 Br. 52 Rd. 50 El.

ONDER 'S HERTOGENBOSCH,

2e KOOP. Een perceel HOOILAND, genaamd het Gewoer, met de VISSCHERIJ op den Aa, eigendom gelegen in het Isschbroek, Sectie E, no. 61, groot 1 Br. 46 Rd.

3e KOOP. 1, in een perceel HOOILAND, genaamd de Kaalberg gelegen als voor, Sectie E, no. 65, groot het geheel 2 Br. 57 Rd. 80 El.

4e KOOP. Een perceel HOOILAND gelegen als voor, aan de Stadsgrachten, Sectie D, no. 124, groot 1 Br. 51 Rd. oud nommer 44.

Aantevaarden bij de betaling der koopenningen.

De verkooping zal geschieden te *St. Michiels-Gestel*, op de *Pettelaar*, ten Huize en Herberge van *F. GIJEVS*, op *Woensdag den* 29 *April* 1846, Provisioneel, en veertien dagen daarna en dus op *Woensdag den* 13 *Mei* daaraanvolgende, Finaal, telkens des namiddags ten 4 ure te beginnen.

Nadere informatien te bekomen ten kantore van den Notaris *VERHAGEN* voornoemd.

De Wed. *J. M. OEFERS*, ondernemster van publieke verkoopingen te *'s Hertogenbosch*, zal ten overstaan van derzelver Zoon, bevoegd ambtenaar, *op Dingsdag den* 28 *April* 1846, des namiddags ten twee ure en volgende dagen, ten Woonhuize van Mevrouw de Wed. *VAN BLARKOM*, in de Verwerstraat, publiek

Verkoopen:

EENIGE NETTE MEUBELEN EN VERDER HUISRAAD,

als een KABINET, CANAPÉ met inlegbladen, STOELEN met trijpen en andere Zittingen, een BOEKENKAST, PENDULES, fraai blauw PORCELEIJN, KOOPER, VERLAKT, GLAS en AARDEWERK, BEDDENGOED, PAARDENTUIG, een LEK en FILTREER-STEEN, een extra fraaije Engelsche dag en nacht TELESKOOP en hetgeen verder zal worden geveild.

Daags te voren van des voormiddags 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT!

Bij den Drukker en Uitgever dezes is van de Pers gekomen en bij de onderstaande korrespondenten verkrijgbaar gesteld.

EERSTE BUNDEL DER STUKKEN

betreffende

de zaak der uitbanning van Zijne Hoogwaardigheid Mgr. J. GROOFF, Bisschop van Canea, in part. infidel., Apostolischen Vicaris in Nederlandsch Indie, Pastoor te Batavia etc., uit Nederlandsch Indie door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal aldaar,

BEHELZENDE:

1°. KONINKLIJKE BESLUITEN.

2°. IETS TER BEOORDEELING VAN DE GEWELDDADIGE UITZETTING ENZ.

3°. TEGENSCHRIFT.

Voorkomende in de *Noord-Brabander* N°. 41, 43 en 48.

VEERTIG BLADZIJDEN DRUKS IN 8°.

PRIJS *f* 0,20

De Correspondenten zijn de Heeren:

HERMANS te Nijmegen, PAENS te Arnhem, WAAYERS te Zwolle, VAN ROSSUM te Utrecht, LANGENHUYSEN, te Amsterdam, LANGENHUYSEN, te 's Hage, G. J. VAN LEEUWEN, te Leyden, NIESTEN, te Haarlem, VAN BELLE, te Rotterdam, BRAAM, te Rotterdam, SOMMER, te Almelo.

Bij denzelfden Drukker en Uitgever dezes zijn nog te bekomen:

Graduale Romanum,

(IN KWARTO)

Volgens het Roomsch Misboek tot gebruik der Roomsch-Katholijke Kerken in de Nederlandsche Zending. Gebonden met Koperen Sloten..... *f* 18,00.

Antiphonarium Romanum,

(IN KWARTO)

Gebonden met Koperen Sloten..... *f* 15,00.

Daar dezelve afkomstig zijn uit het oude Fonds van Mej. de Wed. *TETRODE*, en daarvan door Een D. der tijd een groot aantal Exemplaren gekocht is, bevelen zich deze GRADUALE en ANTIPHONARIUM bijzonderlijk daardoor aan, wijl zij overeenkomen met die, welke nog in de meeste Kerken aanwezig zijn en dus bij dezelve gebruikt kunnen worden.

Om dien gebruik daaraan te bevorderen, is eene aanmerkelijke vermindering in den prijs gebragt.

De Navolging van Christus,

geheel op nieuw uit den Latijnschen Tekst vertaald, door *P. L. VANKESSEL*, Roomsch-Katholijk Priester, in bezaan..... *f* 0,80

Marokijn verguld op sneê..... *f* 1,50

Geperste band, idem verguld op sneê..... *f* 1,70.

Dezelfde met Gebeden onder de H. Misse en Litanien voor alle dag der week, uitbezaan. *f* 0,90.

Marokijn verguld op sneê..... *f* 1,60.

Geperste band, idem verguld op sneê... *f* 1,80.

Met het Dozijn het 13e Exemplaar Gratis, tegen betaling van den band tot veel verminderde prijzen.

Mois de Marie (nouveau)

ou suite de lectures sur les vertus de la Très Sainte Vierge, et sur les principales vérités du salut, pour chaque jour du mois de mai, ouvrage posthume de M. l'abbé Louis Debussi..... *f* 0,55

Maand (nieuwe) van Maria,

of vervolg van lezingen over de mijsterien van de Allerheiligste Maagd en over de voornaamste waarheden der zaligheid voor elken dag der maand Mei..... *f* 0,55.

Op Donderdag den 30 April 1846, des namiddags om 2 ure, en volgende dagen, zal er ten huize van den Heere Mr. E. J. P. VAN MEEUWEN, door den Vendumeester *J. DE BRUYN* worden VERKOCHT eenige

GROVE MEUBELEN

BESTAANDE IN:

CANAPÉE'S, MAHONIE HOUTEN STOELEN met Trijpe en andere Zittingen, LEDEKANTEN met en zonder Behangselen, UITTREK- en RONDE TAFELS, kleine GROENE KASTEN, SPIEGELS KAGCHELS en hetgeen verder zal worden aangeboden.

Daags te voren des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 3 tot 5 uren, voor een ieder te zien.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH.

Woensdag en Donderdag 22 en 23 April.

ROGGE *f* 6.75 a *f* 7.85 a *f* 8.35

BOEKWEIT *f* 7.50 *f* 8.00

HAVER *f* 3.00 a *f* 3.00

De middenprijs van de Rogge naar de markt van 's Hertogenbosch is gewees *f* 8.04½ hectoliter, de zeventienhoeden Rogge is 35½ centesimale Nederlandsche Hectoliters. Boeren *f* 0.82 a *f* 0.86

Amsterdam 22 april.

Tarwe bij vorige prijzen, met iets meer Handel; 129 p. b. Poolsche *f* 320, bij partij 118 p. Vries, *f* 220 aan de Beurs.

Rogge bij vorige prijzen, met iets meer Handel; 123 p. Rostock *f* 210.

Koolzaad prijshoudend;

Lijnzaad 76 lagen, 106 p. Egypt. *f* 265.

Raapolies flaauwelijk en bij vorige prijsmoeite te maken.

Lijnolie per cwt *f* 28, Vlieg *f* 27, Hennepolie per cwt *f* 31½, Vlieg *f* 30.

Beurs van Amsterdam.

Vrijdag 24 April.

Nieuwe Cert. 3 Ct. 72½, 2½ 60, Nieuwe Cert. 3 Ct. 72½, Oude Cert. 4 pCt. 94, 1, Handelm. 167, Rijn-Spoorweg 11½, Ardoins 510 p. 39½, Spanje Bank. 2½, Portugesche Cert. 39½, Belgische Certificaten 90.

Te Drukkerij van *D. A. A. DE ROOY* te